

1a Jornada de Dret Penitenciari

14 de maig de 2026

Presencial a la seu de l'ICA TARRAGONA

CONCLUSIONS DE LA I JORNADA DE DRET PENITENCIARI DEL CONSELL DE L'ADVOACIA CATALANA

TARRAGONA, 14 DE MAIG 2026

INAUGURACIÓ

Sr. David Rocamora

1. El tractament que una societat dona a les persones internes en centre penitenciaris és un indicador de la qualitat democràtica d'aquella societat.
2. El compromís de l'advocacia catalana amb les persones internes en CP'S és una realitat.
3. Una advocacia preparada i formada és la garantia del dret de defensa.

Sr. Domingo Estepa

4. La CE indica clarament que la finalitat de les penes és la rehabilitació, i aquesta finalitat no s'ha d'oblidar mai. La presó no pot ser mai un magatzem de persones, ha de ser un espai de rehabilitació, i un lloc on preparar a les persones per a la seva reintegració en la societat el més aviat possible.

1a Jornada de Dret Penitenciari

14 de maig de 2026

Presencial a la seu de l'ICA TARRAGONA

5. La institucionalització de les persones implica pèrdua de capacitats i d'oportunitats. Malgrat això s'ha de treballar en favor de la reinserció.
6. El 80% de persones que han estat ingressades en centres penitenciaris de Catalunya no reincideixen.
7. La figura de l'advocat/-da que acompanya i defensa a les persones en el seu pas pel centre penitenciari és de vital importància.
8. Cada vegada que hi ha èxit en la reinserció de persones la societat guanya, ja que minorarà en un futur el número de víctimes.

TAULA 1 PROTOCOL CIMO

Sra. Rosa Martínez

- El tercer grau a Catalunya es pot complir de diferents formes, però també és compliment de condemna.

1a Jornada de Dret Penitenciari

14 de maig de 2026

Presencial a la seu de l'ICA TARRAGONA

- La classificació inicial en medi obert és important per evitar ingressos curts en centre penitenciari que poden suposar un trencament en la vida de persones .
- Després de l'experiència pràctica d'una primera versió del protocol CIMO, es va fer una revisió que ampliava supòsits d'aplicació.
- Requisits del CIMO:
 - Voluntarietat de la persona
 - Persones destinatàries:
 - Persones en situació de llibertat condicional que és revocada o
 - persones condemnades a pena de presó
 - Criteris d'aplicació
 - Admissió:
 - Primari penitenciari, si be hi ha excepcions :
 - presó preventiva,
 - causa anterior complida i el delictes és anterior a aquesta causa.
 - Ingressos per delictes posterior a la última excarceració
- Condemna inferior a 5 anys

1a Jornada de Dret Penitenciari

14 de maig de 2026

Presencial a la seu de l'ICA TARRAGONA

- Compromís de complir responsabilitat civil, amb prova de l'inici de compliment.
- En cas de persones estrangeres, existència d'un document oficial no necessàriament vigent.
- Acreditar 6 mesos d'arrelament.
- Exclusió
 - Tenir causes pendents
 - Existència de mesura vigent de protecció a la víctima
 - Existència de crida i recerca per ingressar en centre penitenciari.
 - Condemnes per determinats delictes (delictes contra la llibertat sexual, delictes de violència de gènere o domèstica, o delictes relatius a terrorisme o comesos en el sí d'organitzacions criminals.
- Criteris humanitaris (de forma excepcional)

Sra. Paola Berta

- Importància de que el protocol CIMO sigui conegut per l'advocacia per fer-ne un ús més ampli.
- Evitem amb l'aplicació del CIMO el període de dos mesos d'estudi per classificació penitenciària.

1a Jornada de Dret Penitenciari

14 de maig de 2026

Presencial a la seu de l'ICA TARRAGONA

- El CIMO permet aplicar els principis d'individualització i flexibilitat de l'execució, per adaptar aquesta a les persones concretes.
- El tercer grau penitenciari no és un benefici penitenciari ja que és compliment de condemna.
- Importància d'activar el protocol el més aviat possible, i sempre en els 10 dies següents als del requeriment per ingrés penitenciari. Importància que aquests 10 dies es computin per dies hàbils.
- L'advocat pot iniciar la petició de l'aplicació del protocol instant a serveis socials penitenciaris per al seu inici. Aquest inici és convenient que l'advocat/-da el comuniqui al jutjat, malgrat que serveis penitenciaris també el comuniquen.
- En el supòsit de denegacions, seria convenient i desitjable preveure quin sistema de recursos és aplicable i que les causes de denegació siguin degudament fonamentades.

1a Jornada de Dret Penitenciari

14 de maig de 2026

Presencial a la seu de l'ICA TARRAGONA

Sra. Berta del Castillo

- Finalitat del protocol és positiva i ens apropa a estàndards europeus.
- Necessitat de millor coordinació entre tots els actors implicats (advocacia, administració, judicatura i fiscalia)
- Millora de la informació sobre el protocol en el moment de requeriment d'ingrés en centre penitenciari.

TAULA 2 EL TREBALL EN SITUACIÓ DE PRESÓ

Sr. Daniel Ortiz

- El treball és un dret fonamental i un element essencial del tractament penitenciari.
- Objectius del treball penitenciari: aprendre oficis, adquisició d'hàbits, millora de l'autoestima i element de benestar.
- El treball en centre penitenciari és una relació laboral especial regulada en el R Decret 782/2001.
- La Junta de tractament és qui valora qui pot accedir al treball.

1a Jornada de Dret Penitenciari

14 de maig de 2026

Presencial a la seu de l'ICA TARRAGONA

- Disposa també de serveis en exteriors, per preparar l'etapa final de compliment.
- Disposa de borsa de treball, primera en l'Estat, per poder connectar el mon penitenciari amb el mon laboral.
- Reptes de futur:
 - Completar el procés de transformació
 - Reforçar i apropar l'ecosistema per a la reinserció
 - Desenvolupar projectes singulars per a la reinserció.

Sr. Carlos Sánchez

- Regulació del treball en presó en Reial Decret 782/2001, com a relació laboral especial i no aplicabilitat de l'Estatut dels Treballadors, en los talleres productius, en tot allò que estigui regulat de forma específica.
- El R Decret indica que no és possible la discriminació. Es recullen els drets i obligacions de les persones internes respecte al treball.
- Els interns estrangers disposen de possibilitat de treballar al marge de que disposin d'autoritacions de residència i treball, o no.

1a Jornada de Dret Penitenciari

14 de maig de 2026

Presencial a la seu de l'ICA TARRAGONA

- Es regula tant la suspensió com l'extinció de la relació laboral.
- Destaquen els supòsits dels trasllats: si l'intern triga més de 2mesos en retornar al centre o no retorna no estem davant d'una suspensió, ja que es tracta d'un supòsit d'extinció.
- Obligació de prendre com a referència el SMI.
- Malgrat que el RD. preveu que en les reclamacions pel treball en presó és necessari efectuar reclamació prèvia, la jurisprudència indica de forma reiterada que no és necessària la reclamació prèvia, si be és convenient que l'administració tingui coneixement de la petició efectuada a l'administració.
- En relació als terminis de prescripció, en no estar regulats de forma específica, hi ha resolucions judicials del TSJC que deriven als terminis de la legislació civil, amb terminis més amplis.

Sr. Oriol Vázquez

- La llibertat contractual que regeix el treball fora de presó, queda limitada a les avaluacions que es fan per part de les juntes de tractament, que valoren l'accés al treball, els tipus de tallers i els nivells de responsabilitat assumible.

1a Jornada de Dret Penitenciari

14 de maig de 2026

Presencial a la seu de l'ICA TARRAGONA

- El treball penitenciari no funciona amb la lògica laboral. Funciona també amb la lògica penitenciària.
- També el règim retributiu és diferent. En el treball en centres penitenciaris no regeix la negociació col·lectiva.
- En relació als drets laborals, la conflictivitat laboral és ordinària. En el treball en els centres penitenciaris l'intern depèn de decisions administratives que poden modificar la prestació de treball (trasllats, permisos, etc.)
- En relació als riscos laborals, la regulació intenta normalitzar la relació de treball en centre penitenciari. En la pràctica, les actuacions inspectores no són tan visibles.
- La suspensió i extinció de la relació laboral en els centres penitenciaris també segueix criteris penitenciaris sobre el règim laboral.
- El sistema penitenciari intenta aproximar el treball penitenciari a l'ordinari, com a eina de reinserció. Però pot existir una reinserció plena mentre el treball penitenciari continua essent materialment diferent del treball en llibertat?

1a Jornada de Dret Penitenciari

14 de maig de 2026

Presencial a la seu de l'ICA TARRAGONA

TAULA 3: L'ACUMULACIÓ DE CONDEMNES

- Importància de conèixer les tècniques d'acumulació de condemnes en la planificació de la defensa.
- Importància d'atrevir-se a intentar acumulació de condemnes fora de les normes que regulen la figura de forma estricta, sempre que es doni la connexió temporal, que és el requisit bàsic per procedir a l'aplicació de l'acumulació.
 - Penes privatives de drets
 - Mesures de seguretat,....
 - Penes ja complides
 - Penes imposades en estat membre UE, conveni bilateral o multilateral.
 - Condemnes suspeses.
- No és possible acumular:
 - Període de presó substituït per expulsió.
 - Pena resultant d'acumulació anterior
- A tenir en compte:
 - És possible la seva revisió per incorporar noves condemnes no tingudes en compte o per ser nova condemna amb relació temporal amb les acumulades.
 - El còmput per la cancel·lació d'antecedents penals, fermesa de la sentència que ha estat objecte d'acumulació.
- Urgència de que autoritzin l'ús de la calculadora 988 a l'advocacia per al càlcul d'acumulació de condemnes.

1a Jornada de Dret Penitenciari

14 de maig de 2026

Presencial a la seu de l'ICA TARRAGONA

TAULA 4: PROCEDIMENT DISCIPLINARI PENITENCIARI

- La tramitació de l'expedient disciplinari està subjecta als principis del Dret administratiu.
- L'execució immediata de determinades sancions dificulta la seva impugnació.
- Seria convenient millorar l'accés a la defensa en la fase d'inici de l'expedient disciplinari, amb mesures com:
 - Informació sobre el soj penitenciari (que es presta a tots els centres penitenciaris de Catalunya) en el moment de comunicar l'obertura de l'expedient disciplinari.
 - Estudiar la possibilitat de permetre la tramitació d'AJG i designació d'advocat en els supòsits més greus que poden comportar mesures d'aïllament, regressió de grau, etc.

1a Jornada de Dret Penitenciari

14 de maig de 2026

Presencial a la seu de l'ICA TARRAGONA

RESUM CONCLUSIONS

1. El tractament que una societat dona a les persones internes en centre penitenciaris és un indicador de la qualitat democràtica d'aquella societat.
2. La CE indica clarament que la finalitat de les penes és la rehabilitació, i aquesta finalitat no s'ha d'oblidar mai. La presó no pot ser mai un magatzem de persones, ha de ser un espai de rehabilitació, i un lloc on preparar a les persones per a la seva reintegració en la societat el més aviat possible.
3. L'aplicació del protocol CIMO evita l'ingrés en centres penitenciaris i permet el compliment de la condemna en medi obert de forma directa. És important que sigui conegut i guanyar en la millora de la coordinació entre administració, òrgans judicials, fiscalia i advocacia per poder treure el màxim potencial de la figura.
4. El treball és un dret i fonamental i un element essencial del tractament penitenciar. Els objectius del treball penitenciar: aprendre oficis, adquisició d'hàbits, millora de l'autoestima i element de benestar.

1a Jornada de Dret Penitenciari

14 de maig de 2026

Presencial a la seu de l'ICA TARRAGONA

5. Malgrat la important tasca que es fa des del CIRE, el treball penitenciari no funciona exclusivament amb la lògica laboral. Funciona també amb la lògica penitenciaria i jurídicament configurat com una relació laboral de caràcter especial regulada en el Reial Decret 782/2001, de 6 de juliol, pel que es regula la relació laboral de caràcter especial dels penats que realitzen activitats laborals en tallers penitenciaris i la protecció de Seguretat Social dels sotmesos a penes de treball en benefici de la comunitat.
6. Importància de conèixer les tècniques d'acumulació de condemnes en la planificació de la defensa.
7. Urgència de que autoritzin l'ús de la calculadora 988 a l'advocacia.
8. L'execució immediata de determinades sancions dificulta la seva impugnació.
9. Seria convenient millorar l'accés a la defensa en la fase d'inici de l'expedient disciplinari, amb mesures com:
 - Informació sobre el soj penitenciari (que es presta a tots els centres penitenciaris de Catalunya) en el moment de comunicar l'obertura de l'expedient disciplinari.
 - Estudiar la possibilitat de permetre la tramitació d'AJG i designació d'advocat en els supòsits més greus que poden comportar mesures d'aïllament, regressió de grau, etc.